

ARVIOINTIKERTOMUS 2014

Ilomantsi

Iloisten ihmisten Ilomantsi tunnetaan Suomen ja EU:n itäisimpänä manneralueen kuntana, sotahistorian näyttämönä, Kalevala-kuntana, Suomen ortodoksisimpana kuntana, erämaisen luonnon ja suurpetojen alueena sekä karjalaisen kulttuurin vaalijana.

Ilomantsi, helppo tulla ja olla.



Pogostan Blogi



Ilonet Oy



eAsiointi



*Ilomantsin kunnan
kesätyöt 2015*



*140 vuotta
itsenäistä
kunnallishallintoa*



*Pogostan pitäjä
päihinänkuoressa*

www.ilomantsi.fi

HYVÄKSYTTY
Tarkastuslautakunta 28.5.2015 § 36
Kunnanvaltuusto 15.6.2015 § 24

Ilomantsin kunta
Tarkastuslautakunta
ARVIOINTIKERTOMUS 2014

Sisällysluettelo

1	Ilomantsin kunnan hallinnon ja talouden tarkastus.....	3
1.1	Tarkastuslautakunta.....	3
1.2	Tilintarkastus.....	3
1.3	Esteellisyydet.....	3
2	Tarkastuslautakunnan toiminta	4
3	Vuoden 2013 arviointikertomuksen aiheuttamat toimenpiteet.....	5
4	Aikaisempien arviointikertomusten 2011 - 2012 havainnot.....	5
5	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2014.....	6
5.1	Tavoitteiden asettaminen.....	6
5.2	Toiminnan yleiset tavoitteet	6
5.3	Toimielinkohtaiset tavoitteet ja niiden toteutuminen	6
5.3.1	Kunnanhallitus.....	6
5.3.2	Perusturvalautakunta	7
5.3.3	Sivistyslautakunta.....	8
5.3.4	Tekninen ja ympäristölautakunta	9
5.4	Investointitavoitteet ja niiden toteutuminen.....	9
5.5	Kunnan taloudellisen aseman kehittyminen.....	9
5.6	Kuntakonserni.....	11
5.6.1	Kunnan välittömässä määräysvallassa olevat yhteisöt.....	12
5.6.2	Kuntayhtymät	12
6	Tarkastuslautakunnan tarkastustoimintaan perustuvat muut havainnot.....	13
7	Henkilöstö.....	15
8	Yhteenveto	16

Parhaimmat onnittelumme

1 Ilomantsin kunnan hallinnon ja talouden tarkastus

1.1 Tarkastuslautakunta

Ilomantsin kunnanvaltuuston asettaman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 71 §:n mukaan arvioida kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, joista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava valtuutettuja. Tarkastuslautakunnan jäsenenä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä ovat toimineet:

Jäsen:	Varajäsen:
Mononen Liisa, puheenjohtaja, esittelijä	Sivonen Sirpa
Kettunen Jari, varapuheenjohtaja	Torssonen Markku
Määttänen Toivo	Salo Aleks
Möller Sirpa	Kymäläinen Pekka ajalla 21.1.2013-29.4.2014. Rautava Jaakko 29.4. - 18.8.2014. Kymäläinen Markku 29.9.2014 alkaen.
Pimper Irma ajalla 21.1.2013-6.10.2014. Räty Arja 10.11.2014 alkaen	Kettunen Helvi
Ronkainen Keijo ajalla 21.1.2013-29.4.2014. Kymäläinen Pekka 29.4.2014 alkaen.	Ikonen Irja
Vanhanen Taisto	Ikonen Kaija ajalla 21.1-11.11.2013 ja Kanninen Helena 11.11.2013 alkaen
Sihteerinä on toiminut Kontturi Minna.	

Lautakunnan valitsemassa työjaostossa ovat toimineet Liisa Mononen (pj), Jari Kettunen (vpj.), Toivo Määttänen ja Taisto Vanhanen sekä sihteerinä Minna Kontturi.

1.2 Tilintarkastus

Ilomantsin kunnan tilintarkastajaksi valtuustokaudeksi 2013 - 2016 on valittu JHTT-yhteisö BDO Audiator Oy. Ilomantsin kunnan vastaavana tilintarkastajana on toiminut 5.11.2013 lähtien JHTT Tuomo Pikkarainen. Avustavina tilintarkastajina ovat toimineet datanomi Eija Susitaival ja IT - asiantuntija Raimo Kallunki.

Vastuunalainen tilintarkastaja on osallistunut useimpiin lautakunnan kokouksiin sekä tehtyihin katselmuksiin. JHTT -tilintarkastaja Tuomo Pikkarainen on osallistunut tarkastuslautakunnan toimeksiannosta arviointikertomuksen valmisteluun.

1.3 Esteellisyydet

Tarkastuslautakunnan jäsenten ilmoittamat esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan työskentelyssä. Kokouksessa 28.5.2015 esteellisyydet on tarkistettu ja merkitty pöytäkirjaan sekä tilinpäätöstä että arviointikertomusta allekirjoitettaessa.

Toivo Määttänen

Ilomantsin Vanhusneuvosto, puheenjohtaja

Taisto Vanhanen

Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalot, hallituksen jäsen

2 Tarkastuslautakunnan toiminta

Arvioinnin perustana ovat olleet kunnanvaltuuston talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä kunnanhallituksen 30.3.2015 § 72 hyväksymä vuoden 2014 tilinpäätös ja henkilöstöraportti. Vuoden 2014 toiminnan arviointia varten lautakunta on seurannut systemaattisesti valtuuston, lautakuntien ja kunnanhallituksen toimintaa saamiensa tietojen puitteissa.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2014 aikana 10 kertaa ja työjaosto 3 kertaa. Tarkastuslautakunnan koulutuspäivät pidettiin Hyvinvointikeskus Toivonlahdessa Ilomantsissa:

15.2.2014	Kunnallistalouden säätely ja valvonta
25.10.2014	Kunnan tilinpäätös

Tarkastuslautakunta on vahvistanut toimintaansa varten tarkastussuunnitelman vuosille 2013-2016. Kullekin vuodelle on määritelty tarkastuksen painopistealueet.

Vuoden 2014 painopistealueita olivat:

- Vanhuslain toteutumisen seuranta
- Finnish Consulting Group:in laatiman Ilomantsin kunnan perusturvan uudistamista koskevan loppuraportin seuranta
- Hyvinvointikertomuksen 2013 - 2016 seuranta
- Kylät ja Ilonet Oy

Arviointivuonna 2014 lautakunta on kuullut:

15.1.2014	sivistysjohtaja Marjut Ahokas
27.3.2014	kunnanjohtaja Markku Lappalainen, kuntatekniikan esimies Veijo Kurki, hallintojohtaja Hilikka Ikonen
17.4.2014	tekninen johtaja Olli Summala, perusturvajohtaja Esko Oikarinen, sivistysjohtaja Marjut Ahokas, perusturvalautakunnan puheenjohtaja Reijo Kontturi, sivistyslautakunnan puheenjohtaja Tuula Turunen, tekninen ja ympäristölautakunnan puheenjohtaja Eila Piippo
9.6.2014	taloussihteeri Ulla-Maija Jeskanen ja mittamies Pekka Korhonen
25.9.2014	perusturvajohtaja Esko Oikarinen, sosiaalityöntekijä Kaija Ikonen ja sosiaalihoaja Anne Tuovinen
27.11.2014	kunnanjohtaja Markku Lappalainen

Vuoden 2014 aikana ei tehty katselmuksia.

Tilintarkastajat ovat selostaneet tarkastustyönsä etenemistä lautakunnan kokouksissa, saattaneet esille tulleita asioita tarvittaessa suoraan ao. viranhaltijoiden tietoon sekä toimittaneet tarkastuslautakunnalle seuraavat muistiot tarkastustyöstä:

25.9.2014	Talous- ja toimintatilasto 2013
18.11.2014	Valtiolle ilmoitettujen oppilastietojen tarkastus 20.9.2014
28.5.2015	Koulukuljetusten hankinnat 2014 tarkastus 20.5.2015

Tilintarkastaja on antanut kuntalain 75 §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen 28.5.2015.

3 Vuoden 2013 arviointikertomuksen aiheuttamat toimenpiteet

Kunnanvaltuusto käsitteli kokouksessaan 26.5.2014 § 17 vuoden 2013 arviointikertomuksen. Kunnanhallitus päätti 2.6.2014 § 118 ryhtyä toimenpiteisiin valtuuston päätöksen mukaisesti. Arviointikertomus on toimitettu kaikille hallintokunnille.

Hallintokunnat käsittelivät arviointikertomukset seuraavasti:

- Sivistyslautakunta 17.9.2014 § 98
- Perusturvalautakunta 21.8.2014 § 83
- Tekninen ja ympäristölautakunta 7.10.2014 § 96

Kunnanhallitus käsitteli palautteet 3.11.2014 § 198 ja kunnanvaltuusto 10.11.2014 § 40. Tarkastuslautakunta sai tiedoksi toimenpiteet 27.11.2014 § 76.

Tarkastuslautakunnan huomioita:

Kunnanhallitus on ohjeistanut selkeästi käyttösuunnitelmien seurantaan. Vuodelle 2014 on hyväksytty koulutussuunnitelma, jota päivitetään tarpeen mukaan vuoden aikana. Kehityskeskustelurunko on hyvä. Työhyvinvoinnin toteutuminen on kirjavaa. Avoimuutta valmistelussa on lisätty. Pienhankintaportaali on otettu käyttöön ja yhteistyössä Josekin kanssa järjestetty yrittäjille koulutusta sen käyttöön.

Perusturvalautakunta on lisännyt tiedottamista työttömien työterveyshuollosta. Paikallislehdessä on ollut useampi juttu. Työhyvinvoinnin eteen on tehty töitä, mutta tunnustetaan, että parannettavaa on edelleen. Tehostetussa hoidossa olevien asiakkaiden käyttörahasta on eri kunnissa erilaisia käytäntöjä. Yhtenäistä lainsäädäntöä odotetaan. Perusturvalautakunnan itsearviointin kattavuus on noussut 50%:sta (2013) 80%:iin (2014) sekä ennakkoinformaation saanti on parantunut.

Sivistyslautakunta on kiinnittänyt huomiota tavoitteen asetteluun realistisuuteen ja se näkyy tavoitteiden hyvänä toteutumisena. Lukio-opetuksessa ovat kustannukset korkeat, mutta opetuksen laatu on hyvä. Oppilasasuntola nosti kustannuksia ja siihen on löydetty edullisempi ratkaisu. Työhyvinvointi vaatii sivistystoimessakin kehittämistä.

Tekninen ja ympäristölautakunta toteaa sisäilmaongelmista, että sisäilmatyöryhmän toimintaan on varattava talousarvioon määräraha.

Tarkastuslautakunta ehdottaa asiakastyytyväisyys- ja kunnan henkilöstökyselyihin arvontapalkintoja esim. uintilippuja vastausprosentin kohottamiseksi. Vastausprosentin jäädessä alhaiseksi kyselyn luotettavuus on kyseenalainen. Kyselyn sisältöön ja kysymysten asetteluun on syytä kiinnittää huomiota, että saadaan todellista tietoa kehittämisen pohjaksi.

4 Aikaisempien arviointikertomusten 2011 - 2012 havainnot

Asioita, joissa on edelleen kehitettävää:

- | | |
|-----------------------|-----------------------------|
| –johtajuus | –kehityskeskustelut |
| –henkilöstöpolitiikka | –asiakastyytyväisyyskyselyt |

5 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2014

5.1 Tavoitteiden asettaminen

Kuntalain 65 §:ssä korostetaan tavoitteiden asettamisen ja niiden seurannan merkitystä toiminnan ja talouden ohjauksessa. Kunnanvaltuusto hyväksyi 2.12.2013 § 67 talousarvion vuodelle 2014 ja taloussuunnitelman vuosille 2015-2016. Vuoden 2014 tilinpäätös valmistui kuntalain mukaan maaliskuun loppuun mennessä 30.3.2015 § 72.

Tarkastuslautakunta haluaa edelleen kiinnittää huomiota asetettujen tavoitteiden määrään ja realismuuteen. Valtuuston ja hallintokuntien on asetettava selkeät tavoitteet ja mittarit.

5.2 Toiminnan yleiset tavoitteet

Talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2015 - 2016 perusteella kunnanvaltuusto asetti 33 koko kuntaorganisaatiota koskevaa tavoitetta, joista toteutui 21. Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutumisesta seuraavaa:

- Toiminnan tehokkuudessa ja taloudellisuudella ei saavutettu Hyvinvointikertomuksen verrokkikuntien tasoa, palvelujen kustannukset olivat korkeammat
- Hyvinvoinnin edistämässä lasten ja nuorten masentuneisuuskokemukset kouluterveyskyselyssä eivät vähentyneet alle 10 %:iin

5.3 Toimielinkohtaiset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kunta on järjestänyt sisäisen valvonnan lakien ja hallintosäännön mukaan. Riskien arviointi on tehty johtoryhmässä Kuntaliiton riskienarviointilomaketta käyttäen ja esitelty kattavasti tilinpäätöksen sivuilla 16-18.

5.3.1 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus asetti 19 tavoitetta, joista toteutui 14. Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutumisesta seuraavaa:

- Toiminnan tehokkuudessa ja taloudellisuus työterveyshuollon nettokustannus 126 € on ylittänyt 46 €:lla tavoitteen ollessa <80 €
- Omaehtoisessa koulutuksessa tavoite ei ole toteutunut

Yritys- ja elinkeinotoimi

Kunnan yhteistyö paikkakunnan yrittäjien ja muiden sidosryhmien kanssa toimii hyvin. Josek Oy:n yritysneuvoja on kiinteässä yhteistyössä kuntaan sekä osallistuu aktiivisesti eri toimenpiteisiin. 2014 Ilomantsiin perustettiin uusia yrityksiä 20 ja 9 lakkasi toimimasta, nettolisäys 11 yritystä. Jotta kehitys jatkuisi suotuisana, tarkastuslautakunta ehdottaa pidettäväksi esim. yrityksen perustamisen infotilaisuuksia.

Kilpailuttajat/yrittäjät ovat aktiivisesti hyödyntäneet uutta pienhankintaportaalia. Valokuitu parantaa jo toimivien yritysten tietoteknisiä yhteyksiä. Valokuidun mahdollisuutta tuoda paikkakunnalle uutta ja

uudenlaista yritystoimintaa olisi hyödynnettävä. Ilomantsin kunnan elinkeinopoliittinen ohjelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 8.2.2010 § 3. Tarkastuslautakunta suosittaa sen päivittämistä.

Talous- ja laskentapalvelut

Ohjelmistot ja niiden toimivuus: Eläköityminen asettaa vaatimuksia kitkattoman toimivuuden jatkumiselle. Olisi otettava huomioon ennakoiva koulutus ja perehdyttäminen tarvittavissa määrin.

Henkilöstöasiat ja työllistäminen

Henkilöstön täsmäkoulutuksessa on parannettavaa. On huolehdittava siitä, että rekrytoinnista ja työsuhtesopimuksista vastaavat tietäisivät riittävästi henkilöstöä koskevasta lainsäädännöstä.

Tietotekniikka

Tarkastuslautakunta suosittaa selvitystä hallintokunnittain onko työntekijöillä toimenkuvan vaatimat ajantasaiset ja toimivat tietokoneet ja muut laitteet sekä puhelimet. Uusia laitteita hankittaessa olisi hyvä antaa peruskäyttökoulutus, ettei yksittäisen työntekijän työaikaa kuluisi tarvittavien toimintojen selvittelyssä ja tietoturvariski olisi kunnossa.

Hankkeet

Tarkastuslautakunnan mielestä hankkeiden kohdalla tulisi selkeästi ohjeistaa tilanteita, joissa kunta tekee sopimuksia erilaisten järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei synny olennaisia esteellisyysluonteisia intressi- ja eturistiriitatilanteita. Ohjausryhmän jäsenten valinnassa tulisi kiinnittää huomiota eri yhteisöjä edustavien tahojen kattavampaan ja monipuolisempaan mukanaoloon. Henkilövalinnoista tulisi olla kunkin tahon kirjalliset päätökset.

Muita havaintoja:

Ilomantsin kunnan internet-sivut on uusittu. Sivusta on tullut hyvin monenlaista kuntalaispalautetta. Osa kokee sivuston levottomaksi ja etsimäänsä asiaa on vaikea löytää. Tieto on monen klikkauksen päässä. Entiseen kunnan nettisivustoon verrattuna tieto on ajantasaisempaa. Sivustolla olevat kuvat ovat värikkäitä ja laadukkaita.

Tiedotuksen määrää ja valmistelun avoimuutta on pyritty lisäämään. Kuitenkin monissa kuntalaispalautteissa koetaan, että valmistelussa ollaan jo käytännössä loppusuoralla asian tullessa julkisuuteen. Valtuustossakin asia lähes aina hyväksytään keskusteluita.

Kunnanhallituksen ohjeistus hallintokunnille tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessaan esittämien havaintojen ja korjaustarpeiden suhteen on hyvällä tasolla. Ohjeistuksen ajantasainen seuranta ja korjaavien toimenpiteiden päivitys kaipaa huomattavaa terästämistä.

5.3.2 Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan alaisuuteen kuuluvat yleispalvelut, sosiaalipalvelut, terveyspalvelut ja vanhuspalvelut.

Perusturvalautakunta asetti 32 tavoitetta, joista toteutui 20. Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutumisesta seuraavaa:

Perusturvalautakunnan asiakastytyväisyyskyselyyn asumispalveluista palvelukeskus Yläpihassa ja Ahoniityssä tuli vastauksia 55 kpl, lomakkeita oli jaettu 110 kappaletta. Asiakaspalautteiden pohjalta perusturvalautakunnan pöytäkirjatoteamus huomion kiinnittämisestä yhteydenpitoon, tiedotukseen, neuvontaan ja asiakkaiden ohjaukseen on oikeaan osunut. Alhaisen vastausmäärän pohjalta luotettavan ja kattavan arvioinnin tekeminen asiakastytyväisyydestä ja palvelutasosta on vaikea tehdä.

Muita havaintoja:

Kuntalaispalautetta on tullut päivätoiminnan puutteesta palveluasumisessa. Kehittämistavoite ei ole toteutunut.

Henkilöstövajetta esiintyy Koivikkolassa ja Pihlajassa, akuutein tilanne Pihlajassa. Vähimmäismäärä on 0,5 hoitajaa/asukas.

Kuntalaispalautetta on tullut päivystyksen ostopalvelulääkäreiden vastaanoton hitaudesta.

Pääsääntöisesti yksityisiä ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja ja vanhusten huollon ympärivuorokautisia palveluja tuottavien toimintayksiköiden toiminta on ollut suoritettujen valvontatarkastusten pohjalta lupaehtojen mukaista. Yksittäisiä lupaehtoja poikkeamia on ollut. Ne ovat Aluehallintoviraston seurannassa.

Henkilöstön rekrytoinnissa on toistuvia lyhyehköjä työsuhteita. Henkilöstöasioista vastaavien esimiestahojen tulisi perehtyä tarkemmin työläinsäädäntöön.

Kokonaisarvionaan tarkastuslautakunta toteaa perusturvalautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuneen melko hyvin ja taloudellisten tavoitteiden hyvin.

5.3.3 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan alaisuuteen kuuluvat päivähoito, perus- ja lukio-opetus, hallinto, kirjasto- ja kulttuuritoimi, liikunta- ja nuorisotoimi sekä kansalaisopisto.

Sivistyslautakunta asetti 27 tavoitetta, joista toteutui 25. Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutumisesta seuraavaa:

- Esimies- ja työntekijätaitojen kehittämisen tavoitteena ollut vuorovaikutuksen parantaminen ratkaisukeskeisellä toimintamallilla on onnistunut
- Ikäjohtaminen–koulutukseen osallistuttiin kattavasti

Vapaa-aikatoimi suoritti järjestö- ja liikunta-asioista kyselyn, asteikko 1-4, vastaajia 109. Vastaajia oli ympäri Pohjois-Karjalaa, jokunen Helsingistä ja Kuopiosta, ilomantsilaisten osuus oli 66,1%. Järjestöosiossa vapaa-aikatoimen ja seurojen/järjestön välisen yhteistyön tyytyväisyysaste oli varsin korkea 81%. Yhteisiä tapaamisia koettiin olevan sopivasti. Vapaa-aikatoimen tavoitettavuus oli hyvällä tasolla 71,4%. Toimijakohtaisia arvioita ei ollut eriytetty (kirjastotoimen johtaja, liikuntasihtööri, nuoriso-ohjaaja).

Avustusjärjestelmän kohdalla tyytyväisyystaso putosi 63%:iin.

Liikuntaosiossa harrastetilojen kuntotaso arvostettiin erittäin korkeaksi, tyytyväisimpiä oltiin uimahalliin 95,8%. Harrastetilojen välineistön kohdalla tyytyväisyysaste vaihteli 78%-90%.

Harrastetilojen aukioloaikojen tyytyväisyysaste ylitti 80%. Eläkeikäiset olivat tyytyväisimpiä eri ikäryhmille järjestettyihin palveluihin. Sanallista palautetta annettiin runsaasti. Vastausten vähäisyys vaikeuttaa arvion luotettavuutta.

Muita havaintoja:

Kuntalaispalautetta on tullut monen pienen lautakunnan yhdistämisestä sivistyslautakunnaksi; kansalaisopisto, nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikunta-asiat jäävät vähemmälle huomiolle toiminnan kehittämisessä.

Sivistystoimi on vienyt Ilotuki-mallia käytännön tasolle.

Kokonaisarvionaan tarkastuslautakunta toteaa sivistyslautakunnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuneen hyvin.

5.3.4 Tekninen ja ympäristölautakunta

Tekninen ja ympäristölautakunnan alaisuuteen kuuluvat hallinto ja maankäyttö, toimitilat ja kuntatekniikka.

Tekninen ja ympäristölautakunta asetti 24 tavoitetta, joista toteutui 20. Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutumisesta seuraavaa:

- Henkilöstön koulutus ei ole toteutunut suunnitelmien mukaan

Kiinteistönhoidon asiakastyytyväisyyskyselyyn (uimahalli, virastotalo, päiväkotiki Vuukka, terveyskeskus, Palvelukeskus Yläpiha, Pogostan yläkoulu ja alakoulu) tuli vastauksia 64 kpl, asteikko 0-5. Tulokset esiteltiin yhteenvetona. Kysyttäessä kiinteistöhoitohenkilöstön asiakaspalvelun tasoa ja kiinteistönhoidon tavoitettavuutta, tyytyväisyys oli tasoa 4-5. Kiinteistönhoidon, toimitilan kunnan ja piha-alueiden kunnossapidon tasoa kysyttäessä tyytyväisyys oli tasoa 3-4. Vastausten vähäisyys vaikeuttaa arvion luotettavuutta. Tarkastuslautakunta jäi kaipaamaan kyselypaikkakohtaisia tuloksia.

Muita havaintoja:

Tarkastuslautakunta ehdottaa sähköisen palvelun käyttöönottamista rakennuslupien hakuun (www.lupapiste.fi).

Vunukan sisäilmatutkimukset jatkuvat edelleen.

Lautakunnan piiristä samoin kuin useissa kuntalaispalautteissa on kannettu huolta elinkeinopolitiikan liian kiinteistä kytköksistä ympäristönsuojelua koskevista asioista.

Teknisen osaston ja lautakunnan välinen tiedonkulku molempiin suuntiin ja keskustelu näkyy päätöksenteossa. Perusturvalautakunnan ja tekninen ja ympäristölautakunnan yhteinen seminaari on luonut pohjaa päätöksille.

Kokonaisarvionaan tarkastuslautakunta toteaa tekninen ja ympäristölautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuneen melko hyvin. Taloudellisten tavoitteiden toteutuneen hyvin huolimatta lautakunnan vaikutusvallan ulkopuolella olevista käyttösuunnitelman muutoksista.

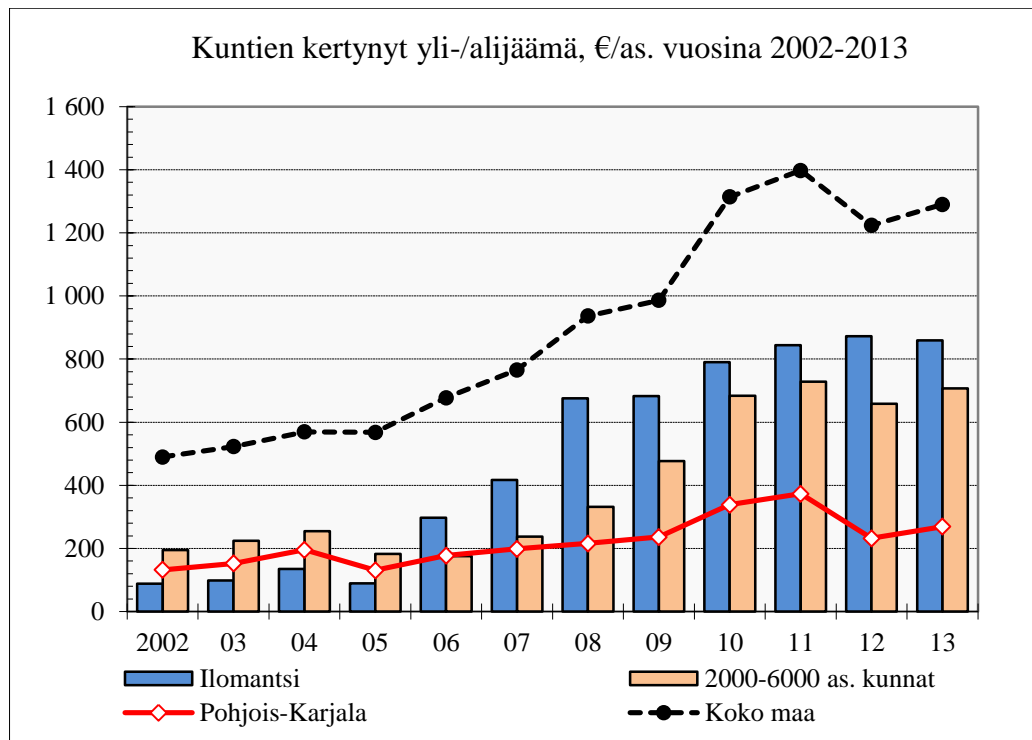
5.4 Investointitavoitteet ja niiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutumisesta seuraavaa:

- Muutamia investointeja ei toteutunut, koska ei saapunut yhtään tarjousta määräaikaan mennessä.
- Vekkulin rakentamisen aloitus siirtyi vuodelle 2015
- KinoMantsin remontti jatkuu vuoden 2015 puolelle
- Talousarvion investointiosan muutoksena toteutettiin laajakaistahankkeeseen liittyen Kyläverkko –hanke, jossa kunnan osuus oli 50% 278.593 €.

5.5 Kunnan taloudellisen aseman kehittyminen

Kunnan tilikauden 2014 ylijäämä oli 516.775 euroa. Tilinpäätös oli siten merkittävästi parempi kuin muutettu talousarvio, joka oli alijäämäinen 563.529 euroa. Vuoden 2013 tilinpäätös oli 127.405 euroa ylijäämäinen. Kunnan kumulatiivinen ylijäämä on 5.343.858,58 euroa, joka on 971 euroa/asukas. Kumulatiivinen ylijäämä asukasta kohden on alempi kuin koko maassa keskimäärin ja selvästi korkeampi kuin Pohjois-Karjalassa keskimäärin.

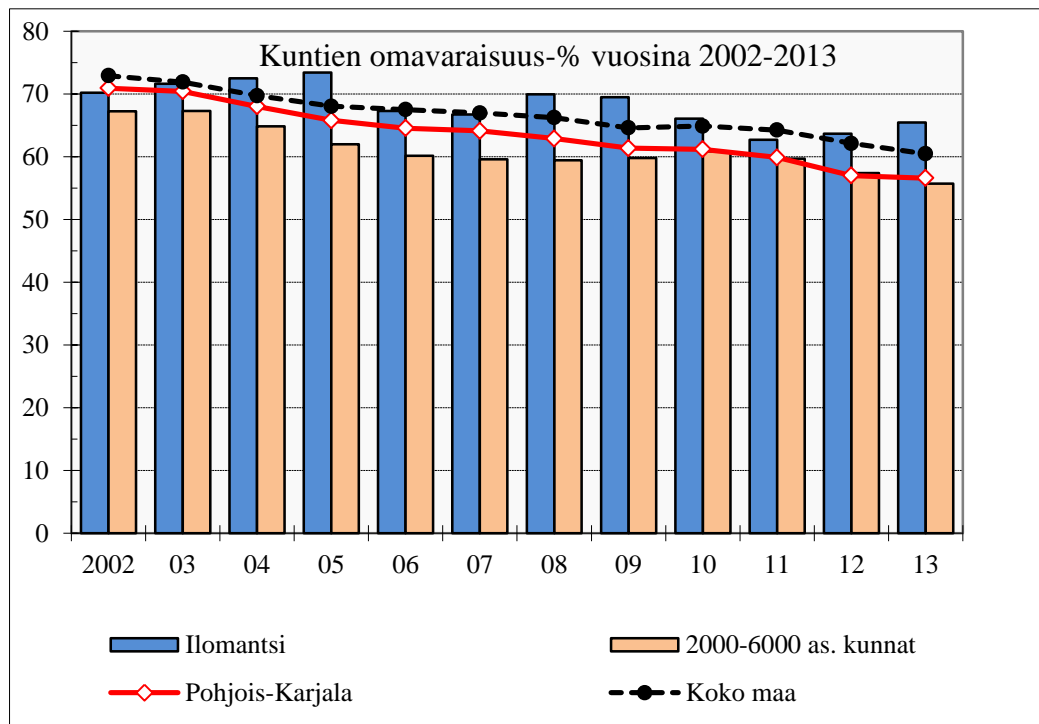


Kuva 1 Kuntien kertynyt yli-/alijäämä €/as. vuosina 2002-2013

Lähde: Tilastokeskus

Kunnan toimintakate (nettomenot) kasvoi kuluneena vuonna 2,5 %. Hallintokunnat pysyivät kohtuullisen hyvin talousarviossa.

Kunnan omavaraisuusaste 63 % on hyvä. Lainamäärä asukasta kohden on 1.577 euroa, kun se koko maassa on keskimäärin 2.733 euroa.



Kuva 2 Kuntien omavaraisuus-% vuosina 2002-2013

Lähde: Tilastokeskus

Konsernitilinpäätöksen lukujen kehitys mukaillee kunnan tilinpäätöstietojen suuntaa, koska kunnan luvuilla on olennainen painoarvo konsernissa. Konserniin kuuluvien yhteisöjen lainakanta nostaa olennaisesti koko konsernin lainakantaa. Konsernin lainamäärä asukasta kohden v. 2014 Ilomantsissa oli 3.379 euroa/asukas. Lainamäärä kasvoi hieman.

Jatkossa kunnan selviytymisen kannalta on erittäin tärkeää millainen maan hallituksen sote-uudistus tulee olemaan Ilomantsin kunnan kannalta. Kunnan sosiaali- ja terveystoimen nettomenot ovat yli tuhat euroa/asukas korkeammat kuin Pohjois-Karjalassa ja koko maassa keskimäärin.

Kunnan taloutta kuvaavat keskeiset tunnusluvut ovat kehittyneet vuosina 2009-2014 seuraavasti:

Kuva 3 Kunnan talouden tunnusluvut

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tuloslaskelma							
	Toimintatuotot/ -kulut %	18	18	17	18	18,6	17,4
	Vuosikate/poistot %	92	132	117	78	105	124
	Vuosikate, e/asukas	240	339	262	174	285	440
	Verotulot yhteensä (1 000 e)	15.653	15.956	16.474	16.516	16.854	18.802
	Valtionosuudet (1 000 e)	19.621	20.361	21.180	21.293	21.892	22.327
Tase							
	Omavaraisuusaste	69	66	63	63	65	63
	Lainakanta (1 000 e)	4.480	7.100	9.458	8.106	6.839	8.682
	Lainat, e/asukas	744	1.207	1.621	1.424	1.216	1.577
Rahoituslaskelma							
	Investointien tulorahoitus, %	105	65	57	33	73	99
	Kassan riittävyys, pv	26	23	22	22	18	28
Konsernitase							
	Omavaraisuusaste, %	50	52	48	48	46	46
	Lainakanta (1 000 e)	13.029	15.127	16.882	15.323	17.015	18.596
	Lainat, e/asukas	2.164	2.570	2.893	2.692	3.027	3.379
	Asukasmäärä 31.12.	6.052	5.885	5.835	5.693	5.622	5.504

5.6 Kuntakonserni

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen määräysvallassa olevat yhtiöt, säätiöt tms. yhteisöt. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdisteltävä ne kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Pohjois-Karjalan kuntoutussäätiö ja Ilomantsin Museosäätiö eivät merkittävydestään huolimatta kuulu kuntakonserniin, koska ne eivät ole kunnan määräysvallassa.

Kunnanjohto toimii konsernijohtoryhmänä. Kunnanhallitus vastaa konserniohjauksesta.

5.6.1 Kunnan välittömässä määräysvallassa olevat yhteisöt

Kuntakonsernin tytäryhtiöiden tavoitteeksi oli asetettu niiden tuloksellinen ja kilpailukykyinen johtaminen sekä kunnossa oleva riskienhallinta. Tytäryhtiöiden tuli raportoida kunnanhallitukselle kaksi kertaa vuodessa sekä toimittaa kuntaan talousarvio ja toimintasuunnitelma vuosittain ennen sen lopullista hyväksymistä.

1. **Asunto-osakeyhtiö Ilomantsin Leppärinne** (omistusosuus 70,5%)
2. **Asunto-osakeyhtiö Naarvantalo** (omistusosuus 54,72%)
3. **Ilomantsin Lämpö Oy** (omistusosuus 94,17%)
ei harjoittanut liiketoimintaa. Kaukolämpöverkosto, kaukolämpölaitteistot ja lämpökeskukset ovat vuokrattuna VAPO Oy:lle vuoteen 2024. Tilikauden tulos on positiivinen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä Ilomantsin kunnanjohton, Maakuntaliiton ja Josek Oy:n ponnistuksia, joiden pohjalta Vapo Oy ja Ilomantsin Lämpö Oy tekivät sopimuksen kaukolämpöliiketoiminnan vuokrasopimuksen ehtojen muutoksesta, joka mahdollisti voimalaitoksen ja pellettitehtaan käynnistämisen.
4. **Ilonet Oy** (omistusosuus 100%)
Valokuituverkon rakentaminen Ilomantsin kunnan alueelle vahvistaa alkutuotannon ja elinkeinoelämän toimintaedellyksiä sekä parantaa kotitalouksien tietoliikenne- ja tv-yhteyksiä. Tarkastuslautakunta toteaa seuraavaa:
Nyt olisi huolehdittava valokuituverkon monipuolisesta hyödyntämisestä. Ilonet Oyn osakepääoma on pieni verrattuna yhtiön varallisuuteen. Varsin suurena riskinä on, saadaanko riittävä määrä aktiivisia liittymiä yhtiön talouden pohjaksi.
5. **Kiinteistö Oy Ilomantsin Virastotalo** (omistusosuus 71,32%)
6. **Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalot Oy** (omistusosuus 100%)
Tilikauden ylijäämä v. 2014 on 3148,16 €. Yhtiön käyttöaste on ollut v. 2014 varsin huono 90,55%. Yhtiö jatkaa edelleen Ilomantsin kunnan konserniohjauksen mukaisia tervehdyttämistoimia, tärkein tavoite on käyttöasteen nostaminen 95 %:iin. Pääomakulujen osuus kokonaisvuokrasta oli v. 2013 n. 43 %.
Yhtiö esittää, että vuokra-asuntojen ylikapasiteettiongelma tulisi keskustella yhdessä Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalojen ja Ilomantsin kunnan kesken. Asuntokantaa pitäisi tarkastella kokonaisuutena.
Yhtiö on jo omalta osaltaan merkittävästi vähentänyt vuokra-asuntojen tarjontaa. Yhtiö on esittänyt Ilomantsin kunnalle, että kunta vähentää suorassa omistuksessa olevia asuntoja. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tämä varmistaisi tasaveroisen tilanteen vuokra-asuntotarjonnassa.
7. **Kiinteistö Oy Taistelijan Talo** (omistusosuus 77,83%)
Taistelijan Talon merkitys kunnalle matkailullisesti on varsin huomattava. Tällä hetkellä huolestuttaa se, että syksystä 2014 lähtien siellä ei ole ollut vuokralaista. Kunnan toimenpiteitä ongelman ratkaisemiseksi tulisi tehostaa ja varmistaa kiinteistön kunnan säilyminen.
8. **Kiinteistö Oy Ilomantsin Liikekeskus** (omistusosuus 90,4%)

5.6.2 Kuntayhtymät

Pohjois-Karjalan Koulutuskuntayhtymä (omistusosuus 3,5%)
Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä (omistusosuus 3,39%)
Pohjois-Karjalan Liitto (omistusosuus 4,29%)

6 Tarkastuslautakunnan tarkastustoimintaan perustuvat muut havainnot

Tarkastuslautakunnan arviointitehtäväänsä varten tarvitseman materiaalin toimittamisessa on esiintynyt ajoin huomattavia viiveitä esim. yhteistyötoimikunnan, elinkeino- ja henkilöstöjaoston kohdalla.

Itsearviointeissa ja muissa kyselyissä käytössä oleva arviointiasteikko 1-4 kysymysasetteluineen ei anna keskiarvoluvuillaan yhtä luotettavaa kuvaa vallitsevasta tilanteesta kuin ennen käytössä ollut asteikko 1-10. Asteikko 1-4 voi helposti vääristää kokonaiskuvan olosuhteita huomattavastikin myönteisemmäksi.

Varahenkilöjärjestelmää tulisi kehittää eri hallintokuntien kanssa yhteistyössä.

Ilomantsin lastensuojelun sosiaalityöntekijätilanteessa on ollut vuosien ajan ongelmia. Jo vuonna 2012 Aluehallintovirasto kiinnitti Ilomantsin kunnan lastensuojelun huomiota jatkossa entistä huolellisempaan ja aktiivisempaan lastensuojelun tarpeen selvittämiseen ja lapsen edun mukaiseen työskentelyyn. 13.9.2012 antamassaan päätöksessä aluehallintovirasto antoi Ilomantsin perusturvalautakunnalle, perusturvajohtajalle ja sosiaali- ja terveyslautakunnalle huomautuksen lastensuojeluasian lainvastaisesta ja huolimattomasta käsittelystä. Vuoden 2013 kohdalla lastensuojelun tilanteeseen ei tullut tilannetta olennaisesti kohentavaa parannusta selityksenä resurssipula ja henkilöstövaihdokset. Vuonna 2014 lastensuojelussa on ollut edelleen ylityksiä määräaikojen noudattamisessa. Perusturvalautakunta on 19.3.2015 vastauksessaan Itä-Suomen Aluehallintoviraston tiedusteluun määräaikojen ylityksestä vedonnut työntekijöiden välisiin virkajärjestelyihin. Jatkossa lastensuojelun työntekijöiden työtehtävät tullaan aikatauluttamaan siten, että lakiin kirjattuja määräaikoja ei ylitetä.

Ilomantsin kunnan Hyvinvointikertomus vuosille 2013 – 2016

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että Ilomantsin kunnan sähköinen hyvinvointikertomus, joka löytyy osoitteesta www.hyvinvointikertomus.fi, on kuntajohtamista tukeva työväline, jota kannattaa hyödyntää. Hyvinvointi on yhteinen asiaamme, kokonaisuus, johon liittyy jokaisella yksilöllä ja toimijalla erilaisia oikeuksia, velvollisuuksia, vastuita ja mahdollisuuksia. Ennaltaehkäisevä työote sekä huoltosuhteen parantaminen ovat avainasioita hyvinvoinnin turvaamisessa. Työpaikkojen lisäämisen ja yritysten toiminnan turvaamisen on oltava yhtenä tärkeänä tavoitteena kunnallisessa päätöksenteossa.

Hyvinvoinnin osa-alueita ovat:

1. Hyvinvoiva ja terve väestö.
2. Asiakslähtöiset ja taloudellisesti kestävät palvelut.
3. Korkeatasoinen ja verkostoitunut osaaminen.
4. Viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö.
5. Aktiivinen ja osallinen kansalainen.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodesta 2014

Selonteossa on käyty läpi asiakkailta ja potilailta, heidän läheisiltään sekä henkilökunnalta tulleita yhteydenottoja sekä asiakkaiden ja potilaan asemaan ja oikeuksien toteutumiseen liittyviä asioita. Selvityksen täydentämiseksi tehtiin kuntakysely viranhaltijoille, jossa yhteydenottojen ja ajankohtaistiedon pohjalta muodostettiin kysymyksiä kuntien vastattavaksi. Pääsääntöisesti raportissa todetaan, että alueen/kuntien sosiaali- ja terveystoimissa annetaan hyviä palveluita ja laadukasta asiakastyötä.

Muutamia havaintoja Ilomantsi-osiosta:

- Toimeentulotukipäätösten kohdalla edellisvuoden tapaan lakisääteinen (7) päivän käsittelyaika ylittyi yksittäistapauksissa, selitys edellisvuoden tapainen – yllättävät poissaolot
- Positiivista oli, että asiakkaat ovat saaneet toimeentulotukiasioissa ajan 3-5 päivässä sosiaaliohjaajan tai –työntekijän vastaanotolle
- Kaikki soveltamisohjeet löytyvät kunnan internet-sivuilta ao. palvelun kohdalta, mutta lomakkeet eivät (28.5.2015 Toimeentulotukihakemus löytyy netistä.)
- Ehkäisevän ja kuntouttavan toimeentulon kohdalla kehitys huonontui; 1,28 % v.2014 (2,13 % v. 2013) toimeentulon bruttomäärästä. Suositus on 3,3 %. Tuki on tarkoitettu edistämään hakijan tai perheen toimeentulon turvaamista tai itsenäistä suoriutumista.
- Täydentävän toimeentulon kohdalla merkittävää lisäystä; 11,61 % v.2014 (7,3% v.2013)

Sosiaali- ja potilasasiamiehen raporteista voi havaita pidemmällä tarkastelujaksolla toimeentulotuen bruttomenojen huomattavan alenemistrendin: v. 2012 722.978 €, v.2013 650.851 €, v. 2014 571.465 €. Kehitys ei välttämättä peilaa vähentyneitä tarpeita, joskin ko. jaksona hakijataloudet vähenivät 19 taloutta tai olosuhteitten kohentumista, vaan myöntökriteerien tiukentumista taloudellisesti vaikeahkosta tilanteesta.

Pelastustoimi

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos huolehtii Ilomantsin pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden järjestämisestä Ilomantsissa. Ilomantsin paloasemalla on jatkuva päivystys- ja varallaolovalmius. Tarkastuslautakunnalle on tullut useita palautteita ambulanssin hitaasta tulosta potilaan luo.

Vanhusneuvosto

Ilomantsin kunnassa on ollut vanhusneuvosto jo ennen kuin laki sitä vaati. Neuvostossa on edustettuna 9 yhdistystä sekä kunnan luottamus- ja viranhaltijaedustus. Tarkastuslautakunnan mielestä vanhusneuvostolla on tärkeä rooli ikääntyneen väestön tukeminen Ilomantsissa-suunnitelman seurannassa.

Ilomantsin kunnan tiedotuslehti

Ilomantsin kunnan varsinaista tiedotuslehteä kaivataan. Siihen toivotaan Ilomantsin kunnan puhelinnumeroita sekä luottamushenkilöiden yhteystietoja. Kuntalaispalautteena seniorineuvolan vastaanoton ja puhelinnumeroiden muuttuminen aiheutti hämminkiä asiakkaissa.

Ohjelmat, strategiat ja suunnitelmat

Tarkastuslautakunta toivoo ohjelmien, strategioiden ja suunnitelmien hyväksytyyn version kansilehdelle merkintää hyväksyjätahosta, päivämäärästä ja pykälästä.

Ilomantsin kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty nimellä Lapsen ja nuoren hyvä elämä Ilomantsissa kunnanvaltuustossa 29.4.2014 § 8. Sitä täydentävä Ilomantsin kunnan esi-, perus- ja lukio-opetuksen opiskeluhoollon suunnitelma on hyväksytty sivistyslautakunnassa 18.6.2014 § 64 ja perusturvalautakunnassa 21.8.2014 § 83.

Mielenterveys- ja päihdestrategia nimeltään Hyvinvointia ja tasapainoa arkeen 2013-2016 on hyväksytty perusturvalautakunnassa 23.1.2014 § 15. Tarkastuslautakunta suosittelee strategian hyväksymistä kunnanvaltuustossa, jolloin sitoutuminen ohjelman tavoitteisiin ja toteuttamiseen vahvistuu. Toimeenpanolle on varattava riittävästi resursseja talousarviossa. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet tuovat ajan kuluessa säästöjä.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi Ilomantsissa on hyväksytty perusturvalautakunnassa 23.1.2014 § 12, kunnanhallituksessa 18.8.2014 § 141 ja kunnanvaltuustossa 29.9.2014 § 27.

Ilomantsin kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa kunnanhallitus 6.10.2014 § 187. Tarkastuslautakunta suosittaa valmiussuunnitelman esittelemistä kunnanvaltuustolle.

Ilomantsin kunnan maaseutuelinkeinoviranomaistehtäviä on hoitanut yhteistoimintasopimuksen perusteella Joensuun seudun maaseutupalvelut 1.1.2013 lukien. Yhteistoiminta-alueen hallinnosta vastaa Liperin kunta ja tehtävien hoidosta Liperin kunnan maaseutulautakunta, joka on hyväksynyt Joensuun seudun maaseutuohjelma 2014-2020 27.2.2014 § 9. Ilomantsin kunta antoi lausuntonsa maaseutuohjelmasta 17.2.2014 § 46. Tarkastuslautakunta suosittaa maaseutuohjelman esittelemistä kunnanvaltuustolle.

Pohjois-Karjalan Maakuntakorkeakoulun Ilomantsin työryhmä on koostanut Ilomantsin koulutus-, kehittämis- ja innovaatio-suunnitelma 2014-2017, päivätty 25.2.2014. Tarkastuslautakunta suosittaa monipuolisen suunnitelman esittelemistä kunnanvaltuustolle.

Aloitteet

Vuoden 2014 aikana on kirjattu saapuneiksi 19 aloitetta, joista 14 kuntalaisten ja 5 valtuutetun tekemiä. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä Mantsin Nuorten aloitetta lautakuntapaikoista. Tekninen ja ympäristölautakunta sekä sivistyslautakunta ovat aktiivisesti yhteistyössä Mantsin Nuorten kanssa vaikka varsinaista lautakuntapaikkaa ei ole. Kuntalaispalautetta on tullut kyläkoordinaattori -aloitteesta, koska kunnanhallitus ei nähnyt kyläkoordinaattoria tarpeelliseksi tässä vaiheessa. Aloitteita on tullut monipuolisesti. Vaikka aloite ei ole edennyt, kannattaa asian ollessa tärkeä tuoda sitä uudelleen esille monipuolisin perusteluin.

7 Henkilöstö

Henkilöstöraportti sisältää varsin kattavasti numeraalisia tilastoja. Työhyvinvointi-osio ei ole vertailukelpoinen aiempiin henkilöstöraportteihin. Sen pohjalta ei voi muodostaa luotettavaa kuvaa kunnan asettamien strategisten tavoitteiden toteutumisesta työhyvinvoinnin osalta eri hallintokunnissa. Saadut tulokset ovat tilastollisia keskiarvoja koko henkilökunnan osalta. Vallitsevan tilanteen arviointi jää arvailujen varaan eri toimijoiden kohdalla. Joka toinen vuosi tehtävä työhyvinvointi-kysely toteutettiin sähköisesti webropol-kyselynä Itä-Suomen yliopiston Ikä 3.0 –hankkeen kanssa. Vastaus-% oli alhainen. Kyselyn vastaukset esiteltiin, mutta ei osastokohtaisesti. Varsinainen tulosten analysointi puuttuu.

Kyselyn vastausten mukaan Ilomantsin kunnan työhyvinvointi on hyvällä tasolla, mutta tarkastuslautakunnan saama palaute kertoo muuta. Osastokohtaiset epäkohdat eivät ole poistuneet. Tarkastuslautakunta esittää edelleen huolensa henkilöstön hyvinvoinnista.

Tarkastuslautakunta muistuttaa kunnan työntekijöitä, ettehen jätä käyttämättä virkistys- ja tykyseläjä sekä kuntosalia. Tyky-toimintaa on tarjolla ympäri vuoden.

8 Yhteenveto

Ilomantsi sai positiivista julkisuutta vuonna 2014.

Ilomantsin taistelujen päättymisen 70-vuotisjuhlallisuuudet olivat arvokkaat.

Karhufestivaali menestyi yli odotusten.

Kylätalo-hanke oli Maaseutuverkoston Parhaat käytännöt 2014-kilpailussa valtakunnallisesti paras hanke sarjassa yhteistyö.

1.5.2015 voimaan tullut kuntalaki (Eduskunta 13.3.2015) lisää tarkastuslautakunnan tehtäviä. Vuoden 2015 arviointi tehdään koko kuntakonsernin tuloksen pohjalta.

Lain toteuttaminen luo haasteita myös kunnalle, luottamushenkilöstölle ja hallinnolle. Onnistuessaan se lisää yhteisöllisyyttä ja yksittäisen kuntalaisen vaikutusmahdollisuuksia yhteisten asiain hoidossa.

Kokonaisuutena arvioiden kunnanhallitus ja lautakunnat ovat vuonna 2014 saavuttaneet melko hyvin valtuuston sille asettamat tavoitteet.

Tarkastuslautakunta esittää kiitoksen henkilöstölle ja luottamushenkilöille vuodesta 2014 ja toivottaa hyvää Ilomantsin 140-juhlavuotta!

Ilomantsissa 28.5.2015

Ilomantsin tarkastuslautakunta

Liisa Mononen
puheenjohtaja

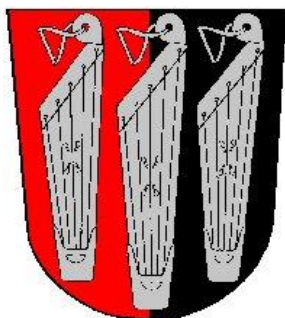
Pekka Kymäläinen
jäsen

Toivo Määttänen
jäsen

Sirpa Möller
jäsen

Arja Rätty
jäsen

Taisto Vanhanen
jäsen



Parhaimmat onnittelumme

- ❖ kunnanjohtaja Markku Lappalaiselle maakuntaneuvoksen arvonimestä. Määrätietoinen toiminta kotikunnan ja maakunnan hyväksi tehdystä työstä.
- ❖ Marianne Summalalle valinnasta vuoden 2014 pohjois-karjalaiseksi sairaanhoitajaksi. Valinnan suoritti Pohjois-Karjalan Sairaanhoitajat ry:n hallitus jäsenistön ehdotusten perusteella.
- ❖ vuonna 2014 palkituille kunnan työntekijöille ja tiimeille